

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir. 405
tel.: +373 (0) 22 21-28-17

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Марэ, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE din 11 ianuarie 2018 cauza nr. 125/17

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat susținerile scrise și verbale ale

părții interesate: N. C. în interesele familiei M., C. și B.

reclamatului: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei XXXXX, și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Pretinsa discriminare indirectă pe criteriu de dizabilitate severă la calcularea venitului lunar pentru acordarea ajutorului social în baza art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile părții interesate

- 3.1 Partea interesată susține că prevederile Legii cu privire la ajutorul social nr. 133-XVI din 13.06.2008, conține reglementări discriminatorii față de persoanele încadrate în grad sever de dizabilitate, deoarece familiile care au în componență persoane cu dizabilități severe nu pot beneficia de ajutor social din cauza că suma prestațiilor de care beneficiază acestea lunar depășește suma venitului minim garantat de stat. Aceasta este cauzată de faptul că alocația de îngrijire, însoțire și supraveghere de care beneficiază persoanele încadrate în grad sever de dizabilitate se include la calcularea venitului minim garantat de stat. În schimb persoanele cu grad accentuat sau mediu de dizabilitate beneficiază de ajutor social în pofida faptului că aceștia își păstrează capacitatea de muncă.
- 3.2 În susținerea afirmațiilor sale, partea interesată aduce următoarele exemple: familia M. în componență: mama pensionară 76 ani – pensie 1026 lei, tata pensionar 80 ani – pensie 1300 lei și fiica încadrată în grad sever de dizabilitate 34 ani – pensie 1385 lei; familia C. în componență: mama pensionară în vârstă de 61 ani – pensie 1026 lei, tata persoană cu dizabilități severe în vârstă de 63 ani – pensia 1222 lei și fiul cu dizabilități severe 31 ani – pensie 1385 lei; familia B. în componență: mama vârstă 48 ani asistent personal al fiicei – salariu 1700 lei și fiica încadrată în grad sever de dizabilitate – alocație 785 lei s-au adresat de nenumărate ori către Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei pentru a li se oferi un ajutor social însă au fost refuzate pe motiv că venitul global al familiei depășește venitul minim garantat de stat. În schimb alte familii cu persoane încadrate în grad accentuat și mediu de dizabilitate beneficiază de aceste ajutoare deși necesitățile de întreținere pentru

aceste categorii sunt mai mici.

Susținerile Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

- 3.3 Programul de ajutor social are drept scop asigurarea unui venit lunar minim garantat familiilor defavorizate, prin acordarea ajutorului social, stabilit în conformitate cu evaluarea venitului global mediu lunar al familiei și necesitatea de asistență socială. Analiza datelor statistice demonstrează o acoperire bună prin programul de ajutor social a familiilor care au în componența sa persoane cu dizabilități. Programul de ajutor social este unul bazat pe testarea veniturilor și nu un program categorial. Totodată, pentru persoanele cu dizabilități au fost dezvoltate mai multe programe de asistență socială, acordate în baza apartenenței la anumite categorii cum ar fi: echipa mobilă, asistent personal, acordarea alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere.
- 3.4 Din poziția expusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în contextul examinării cauzei 125/17 se reține că persoana solicitantă de ajutor social trebuie să probeze existența sau inexistența veniturilor ceea ce i-ar da dreptul la această prestație socială. În procedura de evaluare a familiei pentru încadrarea în categoria de beneficiar de ajutor social se ia în calcul venitul, statutul ocupațional și indicatorii de bunăstare a familiei, toți acești indici având puncte de apreciere. Prin statutul ocupațional se înțelege determinarea statutului persoanei și anume este șomer, apt de muncă, elev, pensionar, student, etc. Aprecierea bunăstării familiei este o sumă de indici care descriu condițiile de trai ale familiei și este în favoarea persoanei cu dizabilități, pe motiv că la familiile în care sunt persoane cu dizabilități, indiferent de gradul acestora, punctajul acumulat va fi redus cu 21 puncte, dacă în familie este un membru cu dizabilitate și cu 25 puncte dacă sunt doi și mai mulți membri cu dizabilități. Dacă punctajul maxim acumulat de familie este mai mare de 80 puncte, familia nu se califică la această prestație. Reclamatul mai menționează că, suplimentar, pentru persoanele cu dizabilități sunt și alte programe sociale. În ceea ce privește persoanele cu dizabilități care locuiesc singure, reclamatul menționează că venitul lunar minim garantat pentru ele este de 1 345,40 lei, iar pentru cea de a doua componentă a programului, și anume ajutorul social pentru perioada rece a anului, venitul minim este de 2 152,64 lei, ceea ce oferă posibilitatea persoanelor cu dizabilități să se încadreze în această prestație socială. Statistic, din cele 54 414 familii beneficiare de ajutor social în componența cărora sunt cel puțin o persoană cu dizabilități, peste 2 000 familii au declarat venituri obținute din alocații de îngrijire, însoțire și supraveghere și alte alocații sociale (situația din 27 octombrie 2017). Reprezentantul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a notat că indicatorii de bunăstare nu sunt altceva decât conceptul de testare a veniturilor indirecte a familiei. Testarea permite să se identifice dacă familia mai are venituri suplimentare pe care nu le declară. Acești indicatori au fost revizuiți în anul 2015 și la moment un expert contractat de minister a făcut evaluarea lor și a raportat faptul că ei sunt actuali și nu necesită revizuire în anul 2017.

Susținerile Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Ștefan Vodă

- 3.5 Conform datelor Sistemului Informațional Automatizat Asistență Socială (SIAAS), familia M., va beneficia de ajutor pentru perioada rece a anului în cuantum de 315 lei / lună, începând cu luna noiembrie 2017 până în luna martie 2018. Familia M. nu beneficiază de ajutor social, deoarece venitul global al familiei depășește venitul minim garantat. Mama primește pensie pentru limită de vârstă în cuantum de 1026,35 lei cu un suport la pensie de 180 lei. Pensia pentru limită de vârstă a soțului este de 1369,99 lei cu un suport la pensie de 180 lei. Fiica este persoană cu dizabilitate severă cu pensia de 769,76 cu un suport de 180 lei. Totodată, aceasta beneficiază de compensația trimestrială pentru serviciile de transport în mărime de 338 lei (anual 1352 lei). A beneficiat de ajutor material către 3 decembrie - Ziua Internațională a persoanelor cu dizabilități 2007-300 lei; 2009-350 lei; 2010-300 lei; 2013-300 lei; 2015-400 lei; 2016-400 lei, conform Deciziilor de administrare al Fondului local de susținere socială a populației.
- 3.6 Cât privește familia C. se menționează că mama primește pensie pentru limita de vârstă în sumă de 844 lei cu suport la pensie de 180 lei, în anul 2012 a beneficiat de ajutor material în sumă de 600 lei pentru procurarea produselor alimentare din Fondul local de susținere socială a populației. Soțul beneficiază de ajutor pentru perioada rece a anului în cuantum de 315 lei / lună. Acesta locuiește împreună cu soția și cu fiul său care la moment are grad de

invaliditate. Soțul persoană cu dizabilitate accentuată, lunar beneficiază de pensie în sumă de 1144,96 lei cu un suport la pensie de 120 lei și compensația trimestrială pentru serviciile de transport în mărime de 69 lei (anual 276 lei). A beneficiat de ajutor material în anul 2008-300 lei; 2009-600 lei- 2010-300 lei; 2012-300 lei; 2013-300 lei; 2014-350 lei, către 3 decembrie - Ziua Internațională a persoanelor cu dizabilități. De ajutor social familia nu beneficiază din același motiv că venitul familiei este depășit. Fiul persoană cu dizabilitate severă beneficiază de pensie de 1251,65 lei cu suport la pensie de 180 lei și compensație trimestrială pentru serviciile de transport în mărime de 138 lei trimestrial (anual 552). Din Fondul local de susținere socială a populației a beneficiat de ajutor material către 3 decembrie – Ziua Internațională a persoanelor cu dizabilități 2008-500 lei, 2009-530 lei, 2010-300 lei, 2011-300 lei, 2013-300 lei, 2014-350 lei și 2015 – 400 lei.

- 3.7 Familia B. beneficiază de următoarele prestații. Fiica persoană cu grad sever de dizabilitate, beneficiază de o pensie de dizabilitate în sumă de 576,74 lei cu suport de 180 lei precum și compensație trimestrială pentru serviciile de transport în mărime de 338 lei (anual 1352). Către 3 decembrie - Ziua Internațională a persoanelor cu dizabilități aceasta a mai beneficiat de ajutor material în anul 2010-300 lei; 2012-300 lei, 2014-350 lei și 2015-400 lei. În anul 2016 a beneficiat de ajutor material în sumă de 1500 lei. La data de 24.10.2017 a beneficiat de ajutor material în sumă de 1500 lei pentru procurarea medicamentelor. Mama acestei este angajată în calitate de asistent personal al fiicei cu un salariu de 1940,85 lei lunar. Familia va beneficia de ajutor pentru perioada rece a anului în sumă de 315 lei lunar începând cu luna noiembrie 2017.
- 3.8 DASPF aduce la cunoștință că persoanele cu dizabilități beneficiază de toate prestațiile de asistență socială în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova la art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială; **art. 47 alin. (2)** cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 4** reprezintă forme grave ale discriminării: **lit. a)** promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice; **lit. g)** discriminarea săvârșită asupra unui grup de persoane; **art. 8 lit. c)** interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la servicii de protecție socială.
- 4.3 **Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008 la art. 3** prevede următoarele noțiuni: ajutor social – plată lunară în bani acordată familiei defavorizate; venit lunar minim garantat al familiei – nivel minim calculat al venitului lunar garantat de stat unei familii; venit global mediu lunar al familiei (denumit în continuare venit global al familiei) – media lunară a sumei mijloacelor obținute de familie; familie defavorizată – familie care are un venit global mediu lunar mai mic decât venitul lunar minim garantat și care a acumulat un punctaj pe indicatorii de bunăstare mai mic decât cel stabilit pentru evaluarea bunăstării familiei; **art. 5 alin. (1)** de dreptul la ajutor social și/sau la ajutor pentru perioada rece a anului beneficiază familiile defavorizate în cazul în care toți membrii adulți ai acesteia se încadrează în cel puțin una dintre următoarele situații: a) au atins vârsta necesară pentru stabilirea pensiei conform legislației; b) sunt persoane încadrate în diferite grade de dizabilitate; c) sunt șomeri înregistrați la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă; d) se află în perioada dintre săptămâna a 30-a de sarcină și săptămâna a 12-a după naștere în cazul în care copilul se naște mort sau moare în perioada concediului postnatal, ori îngrijește un copil până la vârsta

de 3 ani; e) îngrijesc un membru/membri ai familiei care necesită îngrijire din partea unei terțe persoane conform concluziei consiliului medical consultativ al instituției medico-sanitare publice; f) realizează venituri provenite din salarizare, cu timp integral sau parțial, din activitatea de antreprenoriat sau din activități legate de folosirea terenurilor agricole din extravilanul localităților; **art. 6 alin. (1)** cuantumul lunar al ajutorului social se stabilește ca diferență între venitul lunar minim garantat al familiei și venitul global al acesteia; **art. 7 alin. (1)** venitul lunar minim garantat al familiei reprezintă suma cuantumurilor veniturilor lunare minime garantate stabilite pentru fiecare membru al acesteia; **alin. (2)** cuantumul venitului lunar minim pentru fiecare membru al familiei se stabilește după cum urmează: a) 100% din venitul lunar minim garantat pentru solicitant; b) 70% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare alt membru adult al familiei; c) 50% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare copil; d) plus 30% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare adult încadrat într-un grad de dizabilitate; e) plus 50% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare copil cu dizabilități; f) plus 10% din venitul lunar minim garantat dacă persoana încadrată într-un grad de dizabilitate este unicul adult din familie; **art. 8 alin. (1)** la stabilirea venitului global al familiei se iau în considerare veniturile obținute în formă bănească din munca retribuită, din toate tipurile de activitate antreprenorială, prestațiile de asigurări și asistență socială, veniturile realizate din folosirea terenurilor agricole și a loturilor de pământ, precum și alte tipuri de venituri, inclusiv cele din proprietate; **alin. (2)** la evaluarea bunăstării familiei în vederea stabilirii ajutorului social și/sau a ajutorului pentru perioada rece a anului se iau în considerare componența familiei și bunurile mobile și imobile pe care le are în proprietate/folosință familia, utilizând un set de caracteristici care identifică bunăstarea; **alin. (3)** deținerea anumitor bunuri mobile și imobile, precum și unele caracteristici ale familiei sunt considerate drept indicator al bunăstării, exprimat în puncte; **alin. (4)** dacă punctajul este mai mare decât cel stabilit, familia nu este eligibilă pentru acordarea dreptului la ajutor și/sau la ajutor pentru perioada rece a anului social.

- 4.4 **Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012 la art. 16 alin. (1)** dizabilitatea la persoanele adulte se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) și este de trei grade: severă, accentuată și medie. Păstrarea capacității de muncă se evaluează în procente, cu un interval procentual de 5%: **a)** dizabilitatea severă se caracterizează prin deficiențe funcționale severe provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 0–20%; **b)** dizabilitatea accentuată se caracterizează prin deficiențe funcționale accentuate provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 25–40%; **c)** dizabilitatea medie se caracterizează prin deficiențe funcționale medii provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 45–60%; **alin. (2)** persoanele cu deficiențe funcționale ușoare provocate de afecțiuni, defecte, traume și având capacitatea de muncă păstrată într-un interval procentual de 65–100% sunt considerate apte de muncă, respectiv nu sunt încadrate în grad de dizabilitate; **art. 47 alin. (1)** persoanele cu dizabilități au dreptul la asistență socială în conformitate cu prevederile legislației în vigoare; **alin. (2)** asistența socială se asigură sub formă de prestații sociale și servicii sociale; **art. 48 alin. (1)** persoanele cu dizabilități au dreptul la indemnizații, alocații, compensații, ajutoare sociale și la alte tipuri de prestații de asistență socială, în scopul minimalizării efectelor sau înlăturării consecințelor riscurilor sociale.
- 4.5 **Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499 din 14.07.1999 la art. 3** prevede că de alocații beneficiază următoarele categorii de persoane: **lit. g)** persoanele cu dizabilități severe din copilărie – pentru îngrijire, însoțire și supraveghere; **lit. h)** persoanele cu dizabilități severe nevăzătoare – pentru îngrijire, însoțire și supraveghere; **art. 14 alin. (1)** alocația pentru îngrijire, însoțire și supraveghere se stabilește: **lit. a)** persoanelor care îngrijesc, însoțesc și supraveghează la domiciliu un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani; **lit. b)** persoanelor cu dizabilități severe din copilărie; **lit. c)** persoanelor cu dizabilități severe nevăzătoare; **art. 15 alin. (1)** cuantumul alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere constituie 75% din cuantumul pensiei minime indexate pentru limită de vârstă, stabilit anual de către Guvern.

- 4.6 **Carta socială europeană (revizuită) ratificată de Republica Moldova la 8 noiembrie 2001 la art. 13. 1** prevede că în vederea exercitării efective a dreptului la securitate socială, statele se angajează să vegheze ca orice persoană care nu dispune de resurse suficiente și care nu este în măsură să și le procure prin propriile mijloace sau să le primească dintr-o altă sursă, în special prin prestații rezultate dintr-un regim de securitate socială, să poată beneficia de o asistență corespunzătoare și, în caz de boală, de îngrijirile impuse de starea sa.
- 4.7 **Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități la art. 28 pct. 2 lit. (e)** instituie obligația statului de a asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la programele de pensionare și la beneficiile sociale aferente.
- 4.8 **Observațiile concludente ale Comitetului ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități pe marginea raportului inițial al Republicii Moldova din 18 mai 2017 la pct. 50** menționează că este îngrijorat de faptul că majoritatea persoanelor cu dizabilități trăiesc în sărăcie, în special în zonele rurale și îndepărtate, iar alocațiile sociale disponibile nu sunt suficiente pentru a acoperi nivelul minim necesar pentru un nivel de trai adecvat. Comitetul este, de asemenea, îngrijorat de faptul că cheltuielile suplimentare legate de dizabilitate sporesc riscul ca persoanele cu dizabilități să fie instituționalizate. Comitetul este, de asemenea, îngrijorat de faptul că ultimele modificări ale reglementărilor privind pensiile ar putea agrava statutul economic precar al persoanelor cu dizabilități; **pct.51** Comitetul recomandă statului: (a) să asigure un nivel de trai adecvat pentru persoanele cu dizabilități și pentru familiile acestora, inclusiv prin acomodarea rezonabilă în ceea ce privește pensiile și alocațiile sociale; (b) să garanteze faptul că programele de protecție socială și de reducere a sărăciei iau în considerare costurile suplimentare legate de dizabilitate; (c) să se asigure că persoanele cu dizabilități au acces la servicii sociale comunitare și programe de locuințe publice și că aceste servicii și programe sunt, de asemenea, disponibile în zonele rurale și îndepărtate; (d) să acorde atenție legături dintre articolul 28 al Convenției și obiectivul 1.3 al Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Analizând materialele dosarului, Consiliul reține spre examinare o pretinsă discriminare indirectă pe criteriu de dizabilitate severă la calcularea venitului lunar pentru acordarea ajutorului social în baza art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin.(1) și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza D. H. și alții v. Republica Cehă par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par.91-92, Timishev v. Rusia par.57) prevede o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamant atunci când petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Reieșind din alegațiile expuse, pentru a institui o prezumție a discriminării indirecte este necesară prezenta cumulativă a următoarelor elemente:
- a) existența unei reguli, unui criteriu sau a unei practici aparent neutre (cerință care se aplică tuturor)
 - b) care dezavantajează anumite persoane/grup de persoane
 - c) pe baza unui criteriu stipulat de lege.
- 5.3 Consiliul, examinând circumstanțele cauzei, stabilește că prezumția discriminării indirecte a fost instituită. Neutralitatea prevederilor ce vizează calcularea venitului lunar minim garantat pentru potențialii beneficiari de ajutor social nu ia în calcul capacitatea de muncă a acestora, care drept efect dezavantajează persoanele cu dizabilități severe. Capacitatea de muncă pentru dizabilitatea medie este păstrată într-un interval procentual de 45–60%, pentru dizabilitatea accentuată este păstrată într-un interval procentual de 25–40%, iar pentru dizabilitatea severă este păstrată într-un interval procentual de 0–20%. Prin urmare, persoanele care și-au păstrat capacitatea de muncă și ar putea să se încadreze în câmpul muncii dar nu o fac, sunt avantajate la obținerea ajutorului social. Pe de altă parte, persoanele a căror capacitate de muncă este net inferioară și se află în imposibilitatea de a munci, nu trec testul venitului lunar minim garantat, fiind dezavantajate la obținerea unui ajutor social. Necesitatea mai mare de a obține un ajutor social este dictată de necesitățile zilnice ale persoanelor cu dizabilități severe care presupun cheltuieli mai mari, inclusiv pentru medicamente, transport, proceduri medicale (și altele), spre deosebire de persoanele încadrate în grad accentuat sau mediu de dizabilitate. Această situație este determinată de

- următoarele circumstanțe: (1) quantumul pensiei de dizabilitate se calculează în raport cu gradul de dizabilitate, pentru gradul sever este mai mare; (2) la calcularea venitului lunar minim garantat se includ toate prestațiile de care persoana beneficiază, inclusiv alocația de îngrijire, însoțire și supraveghere care este acordată doar persoanelor cu dizabilități severe.
- 5.4 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanelor/instituțiilor despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze existența sau lipsa unei justificări obiective și rezonabile a tratamentului deplâns.
- 5.5 Consiliul a luat act de poziția Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale precum că programul de ajutor social este unul bazat pe testarea veniturilor și nu este un program categorial. De asemenea, ministerul a menționat că venitul lunar minim garantat este stabilit în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008, care se stabilește în mărime procentuală pentru fiecare membru al familiei, ținându-se cont de caracteristicile specifice ale fiecărui. Astfel, în cazul existenței în familie a persoanelor adulte încadrate într-un grad de dizabilitate potrivit prevederilor lit. d) alin. (2) art. 7 din Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008, la calcularea venitului lunar minim garantat se va adăuga 30% din venitul lunar minim garantat stabilit de Guvern. Venitul lunar minim garantat este începând cu 1 aprilie 2017 - 967 lei. Acest adaos de 30% este efectuat indiferent de gradul de dizabilitate al persoanei.
- 5.6 Consiliul, examinând materialele cazului, constată că prevederile legale ce oferă dreptul la ajutor social sunt generale și nu fac o distincție pe grade de dizabilitate. Prin urmare, aceste 30% la venitul lunar minim garantat calculat *per* familie se va lua în calcul, fără a se ține cont de faptul că persoanele încadrate în grade diferite de dizabilitate se află într-o situație diferită și au necesități diferite. De asemenea, analizând datele statistice prezentate de către Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Ștefan Vodă, Consiliul observă că numărul persoanelor încadrate în grad sever de dizabilitate care au întrunit condițiile prevăzute de legislație pentru a putea beneficia de ajutor social este net inferior celorlalte categorii. Astfel, în anul 2016 din numărul total de 570 de familii beneficiare de ajutor social, doar 104 aveau în componență persoane încadrate în grad sever de dizabilitate, iar pentru anul 2017 din totalul de 376 de familii beneficiare de ajutor social, doar 34 aveau în componență persoane încadrate în grad sever de dizabilitate. Motivul principal l-a constituit neîncadrarea în formula de calcul reglementată de legislație, în special că aceste persoane, pe lângă pensie, beneficiază de alocație de îngrijire, însoțire și supraveghere, ceea ce a determinat depășirea venitului lunar minim garantat venitul global al familiei.
- 5.7 De asemenea, Consiliul reține explicațiile Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale referitoare la impactul indicatorilor de bunăstare în favoarea persoanei cu dizabilități. Astfel, pentru familiile în a cărei componență sunt persoane cu dizabilități, indiferent de gradul acestora punctajul acumulat va fi redus cu 21 puncte dacă în familie este un membru cu dizabilitate și cu 25 puncte dacă sunt doi și mai mulți membri cu dizabilități. Consiliul, analizând această stare a lucrurilor, observă în primul rând, că punctajul care se reduce în cazul persoanelor cu dizabilități, de asemenea, nu ține cont de gradul de dizabilitate, acesta fiind unul similar pentru toți, deși după cum s-a explicat mai sus, persoanele încadrate în diferite grade de dizabilitate au necesități diferite, respectiv se află într-o situație diferită și urmează să fie tratate diferit. În al doilea rând, Consiliul reține o inegalitate în partea ce vizează punctajul care se reduce în cazul în care în componența familiei sunt doi sau mai mulți membri cu dizabilități, acesta se mărește doar cu 4 puncte. Cu alte cuvinte, pentru o persoană cu dizabilități se scade 21 puncte, iar pentru a doua și mai multe doar 4 puncte. De asemenea, Consiliul observă că pentru indicatorul referitor la proporția membrilor cu dizabilități cu vârstă aptă de muncă în raport cu mărimea familiei, dacă familia locuiește în municipiul Chișinău punctajul se reduce cu 99 puncte. Consiliului nu îi este clar rațiunea stabilirii acestui punctaj, or în viziunea acestuia necesitățile persoanelor cu dizabilități sunt similare indiferent că locuiesc într-o localitate rurală sau urbană. Consiliul propune Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale revizuirea acestor indicatori aplicând principiul nediscriminării și egalității.
- 5.8 Aceste circumstanțe plasează persoanele încadrate în grad sever de dizabilitate într-o situație dezavantajoasă față de persoanele încadrate în grad accentuat sau mediu de dizabilitate, or calcularea venitului minim garantat *per* familie, fără a se ține cont de necesitățile specifice ale persoanelor cu grad sever de dizabilitate, nu le asigură acestora dreptul la un trai decent.

Consiliul reamintește concluziile Comitetului ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități pe marginea raportului inițial al Republicii Moldova din 18 mai 2017, care constată că alocațiile sociale disponibile nu sunt suficiente pentru a acoperi nivelul minim necesar pentru un nivel de trai adecvat. De asemenea, Comitetul este îngrijorat de faptul că cheltuielile suplimentare legate de dizabilitate sporesc riscul ca persoanele cu dizabilități să fie instituționalizate. Astfel, Comitetul recomandă statului să asigure un nivel de trai adecvat pentru persoanele cu dizabilități și pentru familiile acestora, inclusiv prin acomodarea rezonabilă în ceea ce privește pensiile și alocațiile sociale și să garanteze faptul că programele de protecție socială și de reducere a sărăciei iau în considerare costurile suplimentare legate de dizabilitate.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, art. 8 lit. c) și art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, coroborat cu pct. 61 al Legii cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare indirectă în acces la prestații sociale a persoanelor încadrate în grad sever de dizabilitate.
2. Consiliul, în temeiul art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității recomandă Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale să propună modificarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. d) din Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008, astfel încât să se prevadă o formulă de calcul diferențiată, ținându-se cont de gradul de dizabilitate la calcularea venitului minim garantat care acordă dreptul la ajutor social/ajutor pentru perioada rece a anului potențialilor beneficiari.
3. Consiliul, în temeiul art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității recomandă Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale să propună revizuirea indicatorilor de apreciere a bunăstării familiei prevăzuți în anexa nr. 5 a Hotărârii Guvernului nr. 1167 din 16.10.2008, în lumina constatărilor din prezenta decizie.
4. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
5. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 ale Legii nr.298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și ale Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – Președinte

Oxana GUMENNAIA – Membră

Andrei BRIGHIDIN – Membru

Lucia GAVRILIȚĂ – Membră